

Bilag 1: Stofindtagelsesrum - placeringer i København

Københavns Borgerrepræsentation ønsker at oprette stofindtagelsesrum i København, så snart lovgivning og økonomi tillader det. Når disse forudsætninger er på plads, ønsker kommunen at være velforberedt, så det praktiske arbejde med indretning og ansættelse af medarbejdere kan gå i gang. Det kræver, at lokaliteter til stofindtagelsesrummene er udpeget. Københavns Kommunes Socialforvaltning har derfor igangsat en proces med at udvælge lokaliteter. Det første led i processen har været en vurdering af de forslag til placeringer, der har været bragt i spil indtil nu. Det er denne vurdering, som går i høring. På baggrund af høringen tager Socialudvalget endelig stilling til placeringer.

Det er Socialforvaltningens umiddelbare holdning, at det vil være hensigtsmæssigt at undgå at bidrage til koncentration af stofindtagelsen. To stofindtagelsesrum på Indre Vesterbro og et et/to mindre rum andre steder i København er derfor ønskeligt, hvis økonomien tillader det, og det er muligt at finde placeringer. En realistisk plan er at begynde med et stofindtagelsesrum på Indre Vesterbro og siden udbygge med yderligere rum.

Det Socialforvaltningen fremlægger i høring er

- Bruttoliste over mulige placeringer på Indre Vesterbro
- Kriterier til at vurdere placeringerne ud fra
- Vurdering

Høringssvar kan både rette sig mod selve vurderingen, mod kriterierne og bruttolisten. Det kan for eksempel være, at man mener, konklusionerne er mangelfulde, at der er et vigtigt forhold, der ikke er med i kriterierne, at kriterierne er forkert vægtet eller, at der mangler en lokalitet i bruttolisten.

Bruttoliste over mulige placeringer

Nedenstående placeringer er de placeringer, der har været foreslået hidtil, så vidt Socialforvaltningen og Vesterbro Lokaludvalg er bekendt med.

- Mændenes Hjem, Lille Istedgade 2
- Kødbyen, bygning 29, Staldgade 74
- Kødbyen, bygning 62, Halmtorvet 13 d (Råhuset)
- Kødbyen, bygning 61, Halmtorvet 15
- Kødbyen, bygning 51, Halmtorvet 17
- Kødbyen, bygning 25, Ingerslevsgade 80 (cykelhandler)
- Kødbyen, bygning 78 og 81, Halmtorvet 9 c, d (Sundhedsrum og Cafe D)
- Kødbyen, bygning 80, Halmtorvet 9 a (PH-cafeen)
- Det gamle postkontor, Tietgensgade 37
- Cykelsmeden under Hovedbanegården, Reventlovsgade 11
- Ydelsesservice, Abel Cathrines Gade 13
- Bernstorffsgade 15 (tidligere Døgnvagten)

- Bernstorffsgade 17 (Socialforvaltningen)
- Et mobilt rum i form af en bus

Kommentarer til bruttolisten: Forvaltningen prioriterer i første omgang at finde en eller flere placeringer på Indre Vesterbro, fordi det er her behovet for stofindtagelsesrum er mest akut. En bus vil imidlertid være en mulighed for at give et fleksibelt tilbud, der kan prøves af i forskellige bydele og dermed afprøve behovet og mulige placeringer.

Kriterier til at vurdere placeringerne ud fra

Kriteriet: En realistisk og brugbar placering

Faktum er, at der er en gruppe udsatte borgere i København, særligt Indre Vesterbro, som indtager stoffer i al offentlighed, med alt hvad det medfører af gener for dem selv og omgivelserne. Det helt afgørende er, at dette problem bliver afhjulpet. I forhold til placering betyder det, at er realistisk at kunne gøre brug af lokaliteten, få lov til at bruge den til formålet indrette den hensigtsmæssigt til formålet, betale for den, og det skal være sandsynliggjort, at målgruppen vil gøre brug af lokaliteten. Hvis ikke stofindtagelsesrummet kan realiseres på den udvalgte lokalitet, og hvis ikke målgruppen gør brug af stofindtagelsesrummet, giver det ikke mening at udvælge stedet. I dette kriterium ligger:

- Planforhold: Kommuneplan, lokalplan og/eller BR-beslutninger skal ikke stå i vejen for brugen af lokaliteten til stofindtagelsesrum. Et stofindtagelsesrum vil formentlig kunne kategoriseres som "en klinik" i planmæssig forstand, og vil som sådan kunne ligge i områder lagt ud til offentlige formål.
- Overtagelse: Socialforvaltningen skal have en realistisk mulighed for at kunne overtage lejemålet / indgå aftale om brug af lejemålet inden for en rimelig tidshorisont.
- Stofbrugets geografi: Placeringen skal ligge i (umiddelbar) nærhed af de områder, hvor stoffer bliver indtaget i det offentlige rum.
- Økonomi: Lokaliteterne skal være til at betale både hvad angår drift og etablering. Kriteriet er selvfølgelig først muligt endelig at tage højde for, når finansiering er tilvejebragt.

Kommentarer til kriteriet: Brugerforeningen for aktive stofbrugere finder det afgørende, at stofindtagelsesrummene ligger i umiddelbar nærhed af Indre Vesterbro. Mændenes Hjem m.fl. har foretaget en brugerundersøgelse, hvor det også blev konkluderet, at en placering på Indre Vesterbro skal ligge tæt på Hovedbanegården for at blive benyttet¹. Vesterbro Lokaludvalg har den holdning, at den brugbare og realistiske løsning er den langsigtede løsning, der ikke lader kortsigtede økonomiske hensyn komme i vejen for den rigtige placering.

Kriteriet: De fysiske forhold

De fysiske forhold skal videst muligt være egnede til aktiviteten.

¹ Undersøgelse om stofindtagelsesrum blandt borgere som anvender rusmidler og opholder sig på Indre Vesterbro, Mændenes Hjem, Sundhedsrummet, Café D, Vesterbrokoordinator, April 2011

- Areal inde: Er lokalerne store nok til stofindtagelse, vente- og servicearealer, rådgivnings- og behandlingsfunktioner og overnatning. 200 m² er et minimum, og supplerende tilbud vil kræve yderligere 2-400 m².
- Funktionalitet. Er lokalerne godt indrettede eller mulige at indrette til formålet.
- Adgangsveje: Lokalerne bør være i gadeplan, så det er let og ubesværet at gøre brug af stofindtagelsesrummet.

Kommentarer til kriteriet: For Socialforvaltningen er det vigtigt, at stofindtagelsesrummet både giver den umiddelbare hjælp og giver mulighed for videre rådgivning, behandling og stabilisering. Det betyder, at der i sammenhæng med stofindtagelsesrummet bør være mulighed for at yde sygepleje, rådgivning og plads til overnatning.

Kriteriet: Færrest mulige gener for naboer

Socialforvaltningen er af den overbevisning – og de internationale erfaringer med stofindtagelsesrum understøtter overbevisningen – at stofindtagelsesrum mindsker generne for den bydel, hvor det offentlige stofindtag sker. Ikke desto mindre kan der i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum komme en øget trafik og tilstedeværelse af stofbrugere. Det kan give gener. Socialforvaltningen er af den holdning, at denne meget lokale irritation ikke må ødelægge det større gode, stofindtagelsesrummet er. Velvidende, at der kan være nogle gener uanset placeringen, vil Socialforvaltningen arbejde tæt sammen med politiet om regulering af området, arbejde tæt sammen med Teknik- og Miljøforvaltningen om oprydning i området og arbejde tæt sammen med naboerne for at løse de konkrete problemer, der måtte opstå.

- Areal ude: Omgivelserne omkring stofindtagelsesrummet bør videst muligt kunne opsuge den trafik og aktiviteter som kødannelse og stofsalg, der kan komme i forbindelse med et stofindtagelsesrum.
- Naboer: Trafik og aktiviteter i forbindelse med stofindtagelsesrummet bør videst muligt kunne kanaliseres udenom de nærliggende naboer, institutioner og erhverv.

Vurdering og udvælgelse

Socialforvaltningen peger på følgende placeringer / lokaliteter som værende interessante at arbejde videre med:

- PH-Caféen, Halmtorvet 9 a. Arealet på 478 m² giver gode muligheder for både injektionsrum, rygerum og supplerende tilbud. Lokalerne er let tilgængelige fra gaden. Lokalerne er i rimelig god stand og ligger centralt i forhold til brugergruppen. Der er mulighed for at få et godt samspil med Sundhedsrum og Café D. i samme gård (som i øvrigt er et udmærket udeareal i forbindelse med stofindtagelsesrummet). Udfordringerne vil være, at der aktuelt er en lejer, som dog har en tidsbegrænset lejekontrakt, der ophører d. 1.7.2012. Men skal bemærke, at lokalerne er fredede og der er en Borgerrepræsentationsbeslutning – d. 14.6.2000 - om, at lokalerne skal bruges til kulturelle formål. Endvidere kan nogle naboer forventes at finde placeringen uhensigtsmæssig. Forvaltningen vurderer imidlertid, at det er forhold, der kan findes rimelige løsninger på. Ejendommen er kommunalt ejet.

- Mændenes Hjem, Lille Istedgade 2. Fordelen ved Mændenes Hjem lokaler er, at lokalerne allerede er i brug til en del af målgruppen, og at der er muligheder for at få et samspil med andre tilbud i huset. Der er mange m², men en funktion som stofindtagelsesrum vil formentlig afkræve en nytænkning af hele tilbuddet. Lokalerne er let tilgængelige fra gaden, og lokaliteten ligger geografisk centralt i forhold til brugergruppen. Udearealerne er imidlertid ringe omkring Mændenes Hjem. Det giver forøget risiko for naboproblemer, selvom man også kunne forestille sig, at muligheden for stofindtagelse ville fjerne noget af det udeliv, der for øjeblikket er på hjørnet Lille Istedgade / Istedgade. Ejendommen er privat ejet, så etablering af stofindtagelsesrum kan kun ske efter aftale.
- Kødbyen, bygning 61, Halmtorvet 15. Placeringen er central og god med front mod Halmtorvet. Man ville sandsynligvis kunne skabe rimelige udearealer til brugerne uden for bygningen. Der er også store udfordringer i forhold til lokaliteten. Borgerrepræsentationen har vedtaget en strategi for Den hvide kødby, som blandt andet implicerer et salg af denne bygning, ligesom bygningens 1426 m² er for stort til formålet, hvilket kan give en dyr driftsøkonomi. Der er aktuelt også en lejer med et uopsigeligt lejemål, hvilket kan besværliggøre adgang til lejemålet. Den attraktive placering gør, at forvaltningen – på trods af udfordringerne – ønsker at fastholde lokaliteten som en mulighed.
- Kødbyen, bygning 51, Halmtorvet 17. Denne bygning er også omfattet af Borgerrepræsentationens strategi, som indbefatter salg af grunden. Bygningen er ligeledes meget stor, hvilket giver en ringe driftsøkonomi, særligt fordi det formodes at være svært at dele lejemålet med andre lejere. Bygningen er endvidere i ringe stand og vil kræve store etableringsomkostninger at sætte i stand. Planen er, at bygningen skal rives ned i forbindelse med et salg. Positivt er imidlertid, at bygningen står tom, så der ikke er problemer med lejere. Placeringen er også attraktiv og størrelsen vil give mulighed for "indendørs" udearealer. Endvidere har lokaliteten været peget på af lokaludvalg og beboere. Alt i alt ønsker forvaltningen at fastholde lokaliteten som en mulighed.
- Sundhedsrum / Café D, Halmtorvet 9 c, d. En central placering, som allerede er i brug for målgruppen. Det gør det realistisk at bruge lokaliteterne, men der er også forhold, der taler imod at omdanne dem til stofindtagelsesrum: Lokalerne er små – for små – og adgangsvejene i Sundhedsrummet er dårlige med trappe og smal entre. Lokalerne er kommunalt ejede, men er aktuelt udlejet til Mændenes Hjem, som er ansvarlig for driften af Sundhedsrum og Café. Bygningerne er fredede, men en vis indre tilpasning af rummene kan lade sig gøre. Lokaliteterne vil ikke kunne rumme den nødvendige kapacitet for stofindtagelsesrum for indre Vesterbro, så en evt. brug af rummene skulle være som supplement / satellit.
- Et mobilt rum i form af en bus. En bus vil give en fleksibilitet i forhold til placering. Man ville kunne afprøve behovet i forskellige bydele og så senere lade bussen afløse af lokaler, når det havde vist sig, om der var et behov. Bussen skulle selvfølgelig være placeret længere tid hvert sted, så brugerne vidste, hvor den var. Der er ulemper forbundet med en bus-løsning: Adgangsforholdene

er dårlige og umiddelbart ikke handicapvenlige, der kan være myndighedskrav / planforhold, der gør det vanskeligt at placere den og kapaciteten er begrænset.

Socialforvaltningen vurderer, at følgende placeringer er urealistiske og/eller uhensigtsmæssige at arbejde videre med:

- Kødbyen, bygning 29, Staldgade 74. Der er stop for nyanvendelser af lokalerne i området på grund af ammoniak forsyningen i området. Desuden vil en placering af stofindtagelsesrum give en strøm af brugere ned gennem kulturområdet, hvilket risikerer at give sociale konflikter. Forvaltningen vurderer, at disse forhold gør bygningen uhensigtsmæssig. Lokalerne er ellers store nok (358 m²) og ville kunne indrettes til formålet dog med en større investering, da de trænger til istandsættelse. Det ville også være principielt muligt at opsigte lejerne. Bygningen er omfattet af en nylig vedtaget Borgerrepræsentations-strategi for den hvide Kødby – vedtaget d. 17.11.2011 -, der siden skal udmøntes i en lokalplan. Strategien lægger ikke op til funktioner som et stofindtagelsesrum.
- Kødbyen, bygning 62, Halmtorvet 13 d (Råhuset). Placeringen af et stofindtagelsesrum vil betyde lukning af det eksisterende kulturhus. Bygningen ligger på en plads, og der er stor risiko for, at brugeres ophold i nærområdet også går ud over de nærliggende tilbud på Onkel Dannys Plads: Café Mandela, Kulturstaldene og Kulturanstalten. Forvaltningen vurderer, at disse forhold gør bygningen uhensigtsmæssig. De 490 m² vil ellers være god nok plads til et stofindtagelsesrum, ligesom placeringen ud til Halmtorvet og den centrale placering i forhold til brugernes ophold alt sammen er plusser i forhold til etablering af stofindtagelsesrum. Bygningen er i to etager, hvilket gør den lidt mindre egnet.
- Kødbyen, bygning 25, Ingerslevsgade 80 (cykelhandler) . Denne bygning er også omfattet af Borgerrepræsentationens strategi, som indbefatter salg af grunden. Bygningen er i ringe stand og skal formentlig rives ned for at give plads til privat byggeri. Placeringen et stykke fra Hovedbanegården kan meget vel give problemer i forhold til brugernes
- Det gamle postkontor, Tietgensgade 37. Ejer af ejendommen har ladet forstå, at ejendommen er i brug, og de ikke er interesseret i at indgå aftale med Socialforvaltningen om brug af dele af lokaliteten. Bygningen er et stort kompleks på i alt 16.558 m².
- Cykelsmeden under Hovedbanegården, Reventlovsgade 11. Placeringen er central, men adgangsforholdene er dårlige, særligt nu hvor området foran er byggeplads i forbindelse med anlæg af Metro. Lokalerne ligger under Hovedbanegården og har kun vinduer ud mod perronerne. Lokalerne er for nyligt udlejet til Metroselskabet og er ikke realistiske at leje. Forvaltningen vurderer, at lokalerne ikke er relevante i forhold til stofindtagelsesrum.
- Ydelsesservice, Abel Cathrines Gade 13. En fredet bygning på 2.428 m². Ejendommen er for tiden udlejet til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, som huser 76 medarbejdere. Beliggenheden er central, men placeringen i en gade med tæt bebyggelse er umiddelbar ringe.

Bygningen er umiddelbar for stor, og det kan være svært at finde lejere til resten af arealet, hvis stofindtagelsesrum befinder sig i stueetagen. Forvaltningen vil af ovenstående grunde ikke pege på denne placering.

- Bernstorffsgade 15 (tidligere Døgnavgten) . Lokalerne er på 170 m². Ejeren Københavns Energi har meddelt, at de selv skal bruge lokalerne. Lokalerne er ellers aktuelt tomme, men det nytter ikke noget, hvis man ikke kan tage dem i besiddelse. Placeringen er muligvis også for yderlig i forhold til brugernes bevægelsesmønstre. Forvaltningen mener, at ovenstående vilkår gør, at denne placering er urealistisk.
- Bernstorffsgade 17 (Socialforvaltningen). En fem etagers ejendom ejet af Københavns Kommune udlejet til Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, der har tilsammen cirka 150 ansatte. Den lidt perifere placering i forhold til brugernes bevægelsesmønstre gør placeringen tvivlsom. Der er heller ikke umiddelbart relevante udearealer. Socialforvaltningen vil af disse grunde ikke umiddelbart pege på denne placering.

Forbehold: Selvom Socialforvaltningen har foretaget sonderinger i forhold til mulighederne for at gøre brug af lokaliteterne, giver høringsprocessen og den manglende finansiering og lovgivning, ikke mulighed for at indgå aftaler med udlejer / ejer af ejendomme. Der er således ingen garanti for, at de anbefalede lokaliteter er til rådighed for et stofindtagelsesrum, når høringen er afsluttet og økonomi og lovgivning er på plads.